

Jauni priekšlikumi kapitāla tirgu savienības nākotnei 3/3/23

Vecākā juriste, PwC Legal
Elvita Gēce

Juriste, PwC Legal
Karīna Daugaviete

Ar mērķi īstenot vienotu kapitāla tirgu visā ES un veicināt dalībvalstu savstarpējo sadarbību, kā arī nodrošināt ES ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, Eiropas Komisija (EK) ir ilgstoši strādājusi pie kapitāla tirgu savienības (KTS) idejas attīstības. Tomēr aktīvāku darbu šajā virzienā EK uzsāka tieši 2015. gadā, izstrādājot pirmo KTS rīcības plānu, kurš lielā mērā ir jau izpildīts. 2020. gada 24. septembrī, nemot vērā Covid-19 negatīvo ietekmi uz KTS, EK izsludināja otro rīcības plānu.

Otrais rīcības plāns

Uzņēmumi joprojām kā galveno finansēšanas avotu izvēlas bankas, kas rada mazu dažādību finansējuma avotos. Starp dalībvalstīm pastāv ļoti atšķirīgi finansēšanas nosacījumi, kas apgrūtina starpvalstu finansēšanu. Turklat ilgā un apjomīgā procesa dēļ salīdzinoši maz uzņēmumu pievienojas biržas sarakstam. Lai risinātu šīs problēmas un īstenotu rīcības plānu, ir noteikti šādi aktuālākie uzdevumi:

1. uzlabot ES tīrvērtes (*clearing*) pakalpojumus;
2. pārskatīt un uzlabot maksātnespējas noteikumus visā ES, lai tie būtu vienoti, tādējādi palīdzot veicināt pārrobežu investīcijas;
3. veikt grozījumus attiecībā uz publiskajiem piedāvājumiem, lai citstarp veicinātu mazu un vidēju uzņēmumu iekļaušanu biržas sarakstā.

Saistībā ar šiem uzdevumiem 2022. gada 7. decembrī EK publicēja sagatavotos priekšlikumus vairākos normatīvajos aktos.

ES tīrvērtes pakalpojumu attīstība

Tīrvērtes pakalpojums jeb praksē dēvētais "klīrings" iekļauj dokumentu nosūtīšanu, pārbaudi un savstarpējo saskaņošanu. Šīs darbības pamatā veic starpnieks jeb tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs, piemēram, banka, uzņemoties pircēja un pārdevēja lomu darījumā. Rezultātā tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs nosaka katra dalībnieka saistības vai prasības pret darījuma dalībniekiem.

Izvirzot priekšlikumu tīrvērtes pakalpojumu uzlabošanai, ES ir ļemusi vērā, ka šiem pakalpojumiem nākotnē jābūt drošākiem, efektīvākiem un kvalitatīvākiem, lai uzņēmumi un investori nesaskartos ar neparedzamiem riskiem, kas rada papildu izmaksas. Tādēļ priekšlikumi paredz:

- izveidot drošu un noturīgu tīrvērtes pakalpojumu sniegšanu, stiprinot ES uzraudzības regulējumu attiecībā uz tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem un nosakot augstākas drošības prasības darījumu dalībnieku pieprasījumu izskatīšanai;
- samazināt augsta riska darījumus ar tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem trešajās valstīs.

Vienādots maksātnespējas process dalībvalstīs

Katrā dalībvalstī pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz maksātnespējas procesa norisi, tostarp kreditoru tiesībām. Tas nozīmē, ka investoriem jāņem vērā dalībvalstu nosacījumi maksātnespējai, lemjot par ieguldījumu veikšanu kādā no dalībvalstīm un rēkinoties ar iespējamām sekām. Maksātnespējas procedūru vienādošanai tiek izvirzīti vairāki priekšlikumi, tostarp:

- darbību vienādošana attiecībā uz maksātnespējīgā uzņēmuma mantas saglabāšanu, lai kreditori varētu saņemt pēc iespējas lielāku vērtību;
- kreditoru komiteju izveidošana taisnīgai prasījumu apmierināšanai starp kreditoriem;
- dažādu preventīvu procedūru ieviešana;
- pienākums laikus iesniegt maksātnespējas pieteikumu;
- īpaša režīma piemērošana mikrouzņēmumiem, lai samazinātu to likvidācijas izmaksas;
- apkopojuma sagatavošana par visu dalībvalstu regulējuma būtiskajiem elementiem attiecībā uz maksātnespēju.

Uzņēmumu iekļaušana biržas sarakstā

KTS rīcības plānā ir paredzēti arī priekšlikumi, kas atvieglo ieklūšanu regulētajā tirgū, piemēram:

- iesniedzamās dokumentācijas vienkāršošana, maksimālā apjoma noteikšana attiecībā uz prospektu par publisko piedāvājumu vai iespējamo gadījumu palielināšana, kuros dalībvalsts var piemērot izņēmumu no pienākuma iesniegt prospektu par publisko piedāvājumu;
- dažādu prasību precizēšana, lai izvairītos no tirgus ļaunprātīgas izmantošanas un tirgus integritātes apdraudēšanas;
- investīciju izpēte, lai veicinātu mazu un vidēju uzņēmumu pamanāmību un pievilcīgumu.

Priekšlikumu galvenais mērķis ir mazināt birokrātiju un izmaksas, lai veicinātu uzņēmumu interesi un iespēju tikt iekļautiem biržas sarakstos un piesaistīt finansējumu.

Tā kā šie priekšlikumi vēl tiks saskaņoti ES procedūrās, tie laika gaitā var mainīties. Mēs sekosim tiem līdzī un informēsim MindLink.lv abonentus par turpmāko attīstību.